

TÖRTÉNELEM HELYI TANTERV 7-8. ÉVFOLYAM

(érvényes: 2020. szeptember 1-jétől, felmenő rendszerben)

„A hat évfolyamos gimnáziumi képzés kerettantere lehetőséget ad arra, hogy az alaptanterv 9-12. évfolyamra meghatározott tanulási eredményeit négy helyett öt év alatt (8-12. évfolyamokon) ériék el a tanulók. Ezáltal – összhangban az iskolatípus tehetséggondozó jellegével – egy-egy témakörre nagyobb időkeret juthat, ami lehetővé teszi, hogy a tanulók mélyebb ismereteket szerezzenek, bonyolultabb összefüggéseket fedezzenek fel, végső soron a fejlesztési feladatokhoz kapcsolódó tanulási eredményeket és az azokban megfogalmazott kompetenciákat magasabb szinten sajátítsák el.

A hat évfolyamos kerettanterv a korábbiakkal szemben lehetővé teszi, hogy a tanulók lezárják az általános iskolában elkezdett tanulási folyamatot, és már a 7. évfolyamon – az általános iskola 7-8. évfolyamai kronologikus témáinak a feldolgozásával – megismerkedhessenek a 20. század és az ezredforduló magyar és egyetemes történelmének legfontosabb tényeivel, jelenségeivel, fordulópontjaival és folyamataival. Ez egyrészt összhangban áll az alaptantervnek való megfelelés követelményével és biztosítja az átjárás lehetőségét; másfelől megfelel annak az általános elvárásnak, amely szerint egy 16-17 éves tanuló nem lehet tájékozatlan a modern kor legfontosabb eseményeivel és jelenségeivel kapcsolatban (pl. Trianon, náciizmus, kommunizmus, világháborúk, 1956). A 20-21. századi történelem 7. évfolyami feldolgozása támogatja a későbbi tanulást is: elősegíti a régebbi korok többszemponútú tanulmányozását (pl. másként szemléli a tanuló a 8. évfolyamon a görög demokráciát, ha már tanult a modern demokráciákról), másrészt párbeszédképessé teszi a tanulókat a jelen társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális kérdéseiről.

A középiskolai történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanulóban a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tények és folyamatok, szereplők és események ismeretének segítségével alakuljon ki önálló világgép és magyar identitástudat. Szerezzen mélyebb ismereteket a magyar és az egyetemes történelem legfontosabb jelenségeiről és fordulópontjairól, tudjon azonosulni a keresztény alapú magyar és európai kultúra értékeivel, legyen képes társadalmi és kulturális téren hatékony, kifinomult kommunikációra. A történelemtanulás során végzett változatos tevékenységek révén alakuljon ki a tanulóban a múlttól, illetve a társadalmi kérdésekről való árnyalt gondolkodás.

A középiskolai történelemtanítás az általános iskolában elsajátított ismeretekre és kompetenciákra épül. Míg az általános iskolában a történetek elbeszélése, a régebbi korok és történelmi szereplők szemléletes bemutatása az elsődleges, a középiskolai történelemtanításban mindez kiegészül a források feldolgozásával, történelmi helyzetek és folyamatok több szempontú elemzésével, a problémák azonosításával és megtárgyalásával. Az önálló információgyűjtés és –feldolgozás, a történelmi jelenségek értelmezése, elemzése, a különböző érvek mérlegelése, valamint a következtetések levonása együttesen segíti a történelmi szemléletmód kialakulását. A tantárgy tanulásának élményszerűségét már nemcsak a történetek izgalma vagy az érdekes feladatok nyújtják, hanem azok az elemzések, viták, felismerések is, amelyek az egyes témák, problémák feldolgozása során felmerülnek.”¹

7.ÉVFOLYAM

TÉMAKÖRÖK	AJÁNLOTT ÓRASZÁM (kerettanterv)	ÓRASZÁM (helyi tanterv)
A modern kor születése	7	12
Az első világháború	10	8
Két világháború között	12	12 + 4
A második világháború és következményei	13	12
A kommunista diktatúra Magyarországon	13	13+4
Magyarország és a magyarok az ezredfordulón	10	beépítve az állampolgári ismeretekbe (8. évfolyam)

¹ Történelem kerettanterv a gimnáziumok 7-12. évfolyamára https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_gimn_7_12_evf

Lányomaink a nagyvilágban	3	beépítve az állampolgári ismeretekbe (8. évfolyam)
Összesen	68	65 (ehhez jön még 4 óra bevezetés, rendszerezés a tanév elején)

TÉMAKÖR	ALTÉMAK
Bevezetés, rendszerezés (4 óra)	
A modern kor születése (12 óra)	A nemzeti eszme és a nemzetállamok Európája
	A világ nagyhatalmai és ellentéteik a 20. század kezdetén
	Az Osztrák-Magyar Monarchia létrejötte
	Az OMM gazdasága
	Budapest világvárossá fejlődése
	A soknemzetiségű Mo.
	A Millennium
Az első világháború (8 óra)	A világháború kirobbanása
	A háború jellege
	Magyarok az I. világháborúban
	Mo. 1918-19-ben

	A Párizs-környéki békék
	Trianon
Két világháború között (13 óra + 4 óra)	A sztálini Szovjetunió
	A náci Németország
	A nyugati demokráciák (USA, GB) működése
	A gazdaság átalakulása
	A Horthy-korszak jellege, jellemzői
	A revízió
	Gazdaság
	Oktatás és kultúra
A második világháború és következményei (13 óra)	A tengelyhatalmak és a szövetségesek
	A fordulat éve
	Mo. a második világháborúban
	A holokauszt
	A kétpólusú világrend kialakulása
	A hidegháború
A kommunista diktatúra Mo-on (12+4 óra)	A Rákosi-korszak
	1956
	A Kádár-korszak
	A rendszerváltás

8. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖRÖK	AJÁNLOTT ÓRASZÁM (kerettanterv)	ÓRASZÁM (helyi tanterv)
Civilizáció és államszervezet az ókorban	15	13
Vallások az ókorban	7	7
Hódító birodalmak	6	6
A középkori Európa	14	14+4
A magyar nép eredete és az Árpád-kor	16	16+4
Összesen	58	64

TÉMAKÖR	ALTÉMÁK
Civilizáció és államszervezet az ókorban (13 óra)	Az állam működése az ókorban
	Tudomány az ókori Keleten
	A görög anyagi kultúra öröksége
	A görög filozófia és történetírás
	A hellenisztikus kultúra
	Az athéni demokrácia
	A római civilizáció

	A római köztársaság működése
	Caesar és Augustus
Vallások az ókorban (7 óra)	Politeista vallások az ókori Keleten
	A görög és római istenek
	Buddhizmus és hinduizmus
	A zsidó nép története és a zsidó vallás
	A kereszténység születése
	A keresztényüldözések
Hódító birodalmak (6 óra)	A nomád életmód, harcmodor, államszervezés
	A népvándorlás és a Nyugat-római Birodalom bukása
	A Hun Birodalom
	Az iszlám és az arab hódítás
A középkori Európa (14+4 óra)	Az uradalom és a jobbágyság
	Mezőgazdaság a középkorban
	Éhínség, járványok, felkelések
	A hűbériség
	A rendiség
	A lovagi kultúra és a keresztes hadjáratok
	A keleti és a nyugati kereszténység
	A szerzetesség
	A középkori város
	Az egyház kulturális szerepe
	Romanika, gótika, reneszánsz

A magyar nép eredete és az Árpád-kor (16+4 óra)	Az eredet kérdései
	A honfoglalás okai és menete
	Géza és Szt. István államszervező tevékenysége
	Szent László és Könyves Kálmán
	III. Béla
	II. András és az Aranybulla
	IV. Béla és a tatárjárás

9. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖRÖK	AJÁNLOTT ÓRASZÁM (kerettanterv)	ÓRASZÁM (helyi tanterv)
A középkori Magyar Királyság fénykora	13	13
A kora újkor	12	12
A török hódoltság kora Magyarországon	11	12+4
A felvilágosodás kora	8	10
Magyarország a 18. században	10	10+4

Új eszmék és az iparosodás kora	5	6
Összesen	59	63

TÉMAKÖR	ALTÉMÁK
A középkori Magyar Királyság fénykora (13 óra)	Az Anjouk kora
	Az Oszmán Birodalom terjeszkedése
	Luxemburgi Zsigmond
	Hunyadi János törökellenes küzdelmei
	Hunyadi Mátyás
	A magyar középkor kulturális hagyatéka
A kora újkor (12 óra)	A földrajzi felfedezések
	A korai kapitalizmus
	A reformáció Európában
	A reformáció Magyarországon
	Vallási konfliktusok Európában
	A magyar protestáns és katolikus iskolák
	A katolikus megújulás és a barokk Európában
	A katolikus megújulás és a barokk Magyarországon
A török hódoltság kora Magyarországon	A Jagellók kora
	A mohácsi csata

(12+4 óra)	Az ország három részre szakadása
	A Hódoltság
	A királyi Magyarország és a várháborúk kora
	Az Udvar és a rendek konfliktusai
	Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete
	Az Erdélyi Fejedelemség aranykora
	A török kiűzése
A felvilágosodás kora (10 óra)	A felvilágosodás
	Az angol alkotmányos monarchia születése és működése
	A francia forradalom kitörése és az Emberi és Polgári Jogok nyilatkozata
	A jakobinus diktatúra
	Napóleon birodalma
Magyarország a 18. században (10+4 óra)	A Rákóczi-szabadságharc és nemzetközi összefüggései
	Mo. beilleszkedése a Habsburg Birodalomba
	Mo. benépesülése a 18. században
	Gazdaság és életmód
	Mária Terézia
	II. József
Új eszmék és az iparosodás kora (6 óra)	Liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus
	Az első ipari forradalom és következményei

10. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖRÖK	AJÁNLOTT ÓRASZÁM (kerettanterv)	ÓRASZÁM (helyi tanterv)
A reformkor	10	12
A forradalom és szabadságharc	8	8
A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése	6	10
A dualizmus kori Magyarország	15	16+4
Modern birodalmak, ősi kultúrák	8	8
A nagy háború	14	10+4
Összesen	61	72

TÉMAKÖR	ALTÉMÁK
A reformkor (12 óra)	A közélet szinterei a reformkorban
	A reformkor fő kérdései
	Széchenyi elméleti és gyakorlati tevékenysége

	Kossuth Lajos
	Pest-Buda a reformkorban
	A reformkor kulturális élete
A forradalom és szabadságharc (8 óra)	Az európai forradalmi hullám
	A pesti forradalom
	Az áprilisi törvények
	A Batthyány-kormány nehézségei
	A szabadságharc kitörése
	A tavaszi hadjárat és következményei
	A szabadságharc bukása
A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése (10 óra)	A szocializmus és a munkásmozgalom
	Az olasz egység
	A német egység
	Az amerikai polgárháború
	A polgári állam működése
A dualizmus kori Magyarország (16+4 óra)	A kiegyezés létrejötte
	A dualista rendszer működése
	A magyar államszervezet felépítése
	A parlamentarizmus működése a dualizmus korában
	A nemzetiségi kérdés
	Emancipáció és antiszemitizmus
	Gazdaság
	Társadalom

	Budapest világvárossá fejlődése
	Oktatás a dualizmus korában
	Életmód és kultúra
Modern birodalmak, ősi kultúrák (8 óra)	Az imperializmus kora
	Gyarmatosítás Afrikában és Ázsiában
	India
	Kína
	A szövetségi rendszerek létrejötte
A nagy háború (10+4 óra)	A balkáni puskaporos hordó
	A háború kitörése
	A hadviselő felek és a frontok
	Az új típusú hadviselés
	A háttország helyzete
	Magyarország az első világháborúban

11. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖRÖK	AJÁNLOTT ÓRASZÁM (kerettanterv)	ÓRASZÁM (helyi tanterv)
Az átalakulás évei	15	9

Két világháború közti egyetemes történelem	9	12
A Horthy-korszak	12	12+4
A második világháború	19	16
A két világrendszer szembenállása	9	8
Háborútól forradalomig	12	10
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	7	6
A kádári diktatúra	8	12+4
A kétpólusú világ és felbomlása	9	8
Összesen	100	101

TÉMAKÖR	ALTÉMÁK
Az átalakulás évei (9 óra)	A történelmi monarchiák bukása
	Az OMM és a történelmi Mo. szétesése
	Az őszirózsás forradalom
	A Tanácsköztársaság
	A Párizs-környéki békék
	A trianoni béke
	Az orosz forradalom

Két világháború közti egyetemes történelem (12 óra)	A sztálini Szovjetunió
	Az olasz fasizmus
	A nagy gazdasági világválság
	Az USA és a New Deal
	A náci Németország
A Horthy-korszak (12+4 óra)	Horthy hatalomra jutása
	A bethleni konszolidáció
	Oktatás a két háború közti Mo-on
	Külpolitika és revízió
	A belpolitika irányváltásai az 1930-as években
	Antiszemizmus és zsidókérdés
	Társadalom
	Életmód, kultúra
A második világháború (16 óra)	A tengelyhatalmak sikerei
	A fordulat éve
	A szövetségesek győzelme
	Mo. belépése a háborúba
	Mo. háborús részvétele
	A német megszállás és következményei
	A nyilas hatalomátvétel
	A Holokauszt
	A második világháború jellemzői
	A háború következményei

A két világrendszer szembenállása (8 óra)	A kétpólusú világ kialakulása
	A hidegháború
	A gyarmatok felszabadulása
Háborútól forradalomig (10 óra)	Az átmenet évei Magyarországon
	A szovjetizálás folyamata
	A Rákosi-diktatúra működése
	Az 1945 utáni deportálások
Az 1956-os forradalom és szabadságharc (6 óra)	A forradalom közvetlen okai és előzményei
	1956. október 23. eseményei
	A szabadságharc
	A szabadságharc nemzetközi háttere
	A szovjet intervenció
A kádári diktatúra (12+4 óra)	A pártállami diktatúra és működése
	Gazdaság
	Társadalom
	Életmód és kultúra
A kétpólusú világ és felbomlása (8 óra)	A Nyugat a 20. század második felében
	A szocializmus válsága
	Rendszerváltás K-K-Európában
	A német újraegyesítés
	Jugoszlávia felbomlása és a délszláv háború

12. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖRÖK	AJÁNLOTT ÓRASZÁM (kerettanterv)	ÓRASZÁM (helyi tanterv)
A rendszerváltoztatás folyamata	9	12+4
A világ a 21. században	9	12
Magyarország, a 21. században	10	10+4
A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században	6	6
Népesedés és társadalom	6	6
Mérlegen a magyar történelem	6	6
Érettségi ismétlés	22	30
Összesen	68	90

TÉMAKÖR	ALTÉMÁK
A rendszerváltoztatás folyamata (12+4 óra)	A Kádár-rendszer válsága
	Út a rendszerváltás felé
	Rendszerváltás 1988-90
	A harmadik Magyar Köztársaság létrejötte
	Az 1990-es választások és az Antall-kormány megalakulása

	A rendszerváltás ellentmondásai
	A piacgazdaság kiépülése
A világ a 21. században (12 óra)	A világgazdaság működése
	Vásárgócok – helyi konfliktusok
	A globális világ működése
	A globalizáció előnyei és hátrányai
Magyarország a 21. században (10+4 óra)	A demokrácia működése Magyarországon 1990-től napjainkig
	A magyar bel- és külpolitika főbb jellemzői 1990-től napjainkig
	Magyarország és az Európai Unió
A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században (6 óra)	A határon túli magyarok 1945 után
	A magyarországi nemzetiségek helyzete 1945 után
	A magyarországi cigányság története 1945 után
Népesedés és társadalom (6 óra)	A hagyományos (agrár)társadalmak
	A modern (ipari)társadalmak
Mérlegen a magyar történelem (6 óra)	A közép-európai régió
	A magyar megmaradás kérdései
Érettségi ismétlés (30 óra)	

11-12. ÉVFOLYAM (fakultáció)

A fakultációs csoportokban 11. évfolyamon heti plusz 2 tanóra, 12. évfolyamon heti plusz 4 tanóra van. A plusz időkeretben elsősorban az emelt szintű érettségire való felkészülés zajlik: a helyi tanterv fentebbi témaköreibe beépül az ún. emelt szintű lexika, valamint nagyobb hangsúlyt kap az emelt szintű érettségi feladattípusainak begyakoroltatása. (Az emelt szintű vizsga tartalmi követelményeibe beletartoznak a középszintű vizsga tartalmi követelményei).

A 2024-től érvényes érettségi témakörök, valamint az emelt szintű plusz lexika:

1. Az ókor

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
1.1 Politika	Az athéni államszervezet és működése a demokrácia virágkorában	Köztársaságból egyeduralom: a római köztársaság működése, Caesar és Augustus
1.2 Ókori civilizációk	A görög és a római építészet	A sztyeppe állam: a Hun Birodalom és hódításainak iránya A pénz megjelenése, formái és szerepe az ókori gazdaságban

öröksége		Ókori írások, a görög filozófia, a római jog alapelvei
1.3 Vallások	A zsidó monoteizmus	Politeizmus az ókori Keleten
	A kereszténység kialakulása, tanai, elterjedése	

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: esküdtbírótság, türannisz, cenzor, arisztokratikus köztársaság, triumvirátus, principátus, Colosseum, bazilika, Forum Romanum, Circus Maximus, újraelosztás, árupénz, betűírás, szofizmus, zsinagóga, államvallás, dogma, brahmanizmus/ hinduizmus, buddhizmus, lélekvándorlás/reinkarnáció, taoizmus, az ókori Izrael állama

Személyek: Pompeius, Antonius, Szókratész, Nagy Theodosius, Ré, Ízisz, Ozirisz, Buddha, Zeusz, Aphrodité, Arész, Athéné, Poszeidon, Héra

Kronológia: Kr. e. 6. század Szolón reformja, Kr. e. 31 az actiumi csata, 451 a catalaunumi csata

Topográfia: Hispania, Gallia, Actium, Olümposz, Delphoi

2. A középkor

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
2.1 Az iszlám világ	Mohamed tanításai és a Korán; az arab hódítás és feltartóztatása Európában	
2.2 Gazdaság, társadalom, állam	Az uradalom, a földbirtokosok és jobbágyok kötelességei és jogai	Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség, rendi monarchia)
	A középkori város és lakói, a város kiváltságai, a céhek, a helyi és távolsági kereskedelem	
2.3 Egyház és kultúra Európában és Magyarországon	Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer, a szerzetesség Európában és az Árpád-kori Magyarországon	Egyházi és lovagi kultúra, a középkori egyetemek Európában és Magyarországon
	Román, gótikus és reneszánsz építészet – európai és magyar példák	Az egyházszakadás, a nyugati és a keleti kereszténység fő jellemzői

2.4 Magyar őstörténet és honfoglalás	A honfoglalás okai és menete, a kalandozások/támadó hadjáratok	Az eredet kérdései (nyelvészet, régészet, néprajz, genetika), a magyar törzsszövetség az Etelközben
2.5 A keresztény államalapítás és az Árpád-kor	Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége, a földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet	A magyar állam megszilárdulása: I. (Szent) László és Könyves Kálmán törvényei
	IV. Béla uralkodása: tatárjárás és újjáépítés	A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása
	Az Aranybulla legfontosabb elemei	
2.6 A vegyesházi királyok kora	A királyi hatalom újbóli megszilárdítása Anjou I. Károly idején, a visegrádi királytalálkozó	Nagy Lajos külpolitikája és az 1351-es törvények
	Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János és Hunyadi Mátyás törökellenes harcai	
	Hunyadi Mátyás: a központosított királyi hatalom, jövedelmek és kiadások, birodalomépítő tervek	

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: dzsihád, despotizmus, hűbérúr, vazallus, Magna Charta Libertatum, szerviens, ellenállási záradék, ősiség, királyi és nemesi vármegye, úriszék, familiaritás, kolduló rend, skolasztika, legenda, pátriárka, Magyar Nagyfejedelemség, primogenitúra, bán, káptalan, honorbirtok

Személyek: II. Mehmed, III. Ince, Vitéz János, Michelangelo, Mediciek, II. Szilveszter pápa, Anonymus, Szilágyi Mihály, Kapisztrán János

Kronológia: 955 az augsburgi csata, 972–997 Géza fejedelemsége, 1077–1095 Szent László uralkodása, 1172–1196 III. Béla uralkodása, 1235–1270 IV. Béla uralkodása, 1308–1342 I. (Anjou) Károly, 1342–1382 I. (Nagy) Lajos uralkodása, 1370 lengyel–magyar perszonalunió, 1389 rigómezei csata, 1479 kenyérmezei csata, 1485 Mátyás elfoglalja Bécset

Topográfia: Arab Birodalom, Konstantinápoly/Isztambul, Sopron, Kassa, Szászföld, Nagyszeben, Kalocsa, Bologna, Oxford, Pécs, Óbuda, Magna Hungaria, Halics/Galícia, Nápoly, Krakkó, Moldva, Havasalföld, Bosznia

3. A kora újkor

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint

3.1 A földrajzi felfedezések és következményeik	A portugál és spanyol felfedezések, a korai kapitalizmus (árforradalom, manufaktúrák, bankok és tőzsde, a jobbágyrendszer átalakulása)	A gyarmatosítás a 16-17.században, a világkereskedelem kialakulása
		Magyarország gazdasága az európai munkamegosztásban (16-17. század)
3.2 A reformáció és a katolikus megújulás Európában és Magyarországon	A reformáció, a protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése Európában és Magyarországon	
	Az ellenreformáció, a katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon	
3.3 Törökellenes és rendi küzdelmek	A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás	Rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok a 17. században: a Bocskai-szabadságharc, Bethlen Gábor bekapcsolódása a harmincéves háborúba, Zrínyi Miklós pályafutása
	Az ország három részre szakadása; a várháborúk (1541–1568)	
3.4 Erdély	Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete	Az Erdélyi Fejedelemség államszervezete
3.5 Magyarország a Habsburg Birodalomban	A Rákóczi-szabadságharc okai, céljai, fordulópontjai és a szatmári béke	A török kiűzése
	Magyarország újránépesülése és újránépesítése	Magyarország a Habsburg Birodalomban (Pragmatica Sanctio, kormányzat)
3.6 A felvilágosodás	A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése	A jakobinus diktatúra
	A felvilágosodás államelméletei; az Emberi és polgári jogok nyilatkozata	Napóleoni háborúk és a bécsi kongresszus
	Mária Terézia és II. József reformjai	Az európai világkép változása (alapvető kérdések, tudományos gondolkodás, társadalomkép, vallás)

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: presbiter, predesztináció, rekatolizáció, három rendi nemzet, merkantilizmus, újszerzeményi jog, Szent Liga, svábok, görög katolikus, Udvari Haditanács, Magyar Kancellária, Helytartótanács, elektori rendszer, kontinentális zárlat

Személyek: Méliusz Juhász Péter, Misztótfalusi Kis Miklós, I. Rákóczi György, Tomori Pál, Fráter György, Báthori István, Lotharingiai Károly, Károlyi Sándor, III. Károly

Kronológia: 1555 augsburgi vallásbéke, 1568 drinápolyi béke, 1606 bécsi béke, 1664 Zrínyi téli hadjárata, 1570 speyeri szerződés, 1613–1629 Bethlen fejedelemsége, 1687 pozsonyi országgyűlés, 1697 zentai csata, 1705 a szécsényi országgyűlés, 1707 az ónodi országgyűlés, 1723 a Pragmatica Sanctio elfogadása, 1793–1794 jakobinus diktatúra, 1805 austerlitz csata, 1813 lipcsei csata

Topográfia: Genf, Nagyszombat, Partium, Bánság/Temesköz, Borogyino

4. Az újkor

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
4.1 Politikai eszmék	Új eszmék: liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus	
4.2 Az ipari forradalom első hulláma	Az ipari forradalom első hulláma: textilipar, közlekedés, gyáripar	Az ipari forradalom társadalmi hatásai, urbanizáció
4.3 A reformkor	A reformkor fő kérdései (a magyar nyelv ügye, a jobbágykérdés, a polgári alkotmányosság kérdése), Széchenyi és Kossuth programja és vitája	A rendi országgyűlés és a megerendszer a reformkorban
4.4 A forradalom és szabadságharc	A pesti forradalom és az áprilisi törvények	
	A szabadságharc főbb eseményei: harc a dinasztiaival és a nemzetiségekkel, tavaszi hadjárat. Függetlenségi nyilatkozat, a szabadságharc leverése	A nemzetiségek és a kisebbségek részvételének (németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során
4.5. Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon	Az ipari forradalom második hulláma: kutatás és fejlesztés, közlekedés, vegyipar, gépipar, elektronika – a világban és Magyarországon Gazdasági kiegyezés és állami gazdaságpolitika a dualista Magyarországon	A második ipari forradalom gazdasági és társadalmi háttere: tőkekoncentráció, népességrobbanás, urbanizáció, környezeti hatások – a világban és Magyarországon. Pest-Buda/Budapest fejlődése a reformkortól az első világháborúig
4.6. A szocializmus	A szocializmus eszméje (marxizmus)	A munkásmozgalom irányzatai: szociáldemokrácia, kommunizmus, keresztényszocializmus

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
4.7 Polgári állam, nagyhatalmi törekvések	A polgári nemzetállam jellemzői, alkotmányosság és jogegyenlőség Németország, az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország példáján	A gyarmatosítás okai és céljai, nagyhatalmi érdekek és konfliktusok az imperializmus korában
4.8 A dualizmus kora	A kiegyezés okai, a közös ügyek, a magyar államszervezet	Politikai eszmék és pártrendszer (kormánypárt, közjogi ellenzék, agrármozgalmak, világnézeti pártok) a dualizmus kori Magyarországon A zsidóság és a németiség szerepe a polgárosodásban
4.9. A nemzetiségi kérdés Magyarországon	Etnikai viszonyok, zsidó emancipáció, cigányok/romák Magyarországon a dualizmus korában	Magyar nemzetiségi politika, a nemzetiségek autonómiatörekvései és irredenta mozgalmak a dualizmus korában

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: vetésforgó, zsellér, követutasítás, Pesti Hírlap, Védegyelet, főispán, alispán, közgyűlés, Országos Honvédelmi Bizottmány (OHB), olmützi alkotmány, T-modell, kartell, szecesszió, historizmus, Kommunista kiáltvány, Internacionálé, anarchizmus, Rerum Novarum enciklika, kultúrharc, Republikánus és Demokrata Párt, pánszlávizmus, hármasszövetség, delegáció, obstrukció, koalíció, Nemzeti Munkapárt, szeparatizmus

Személyek: Burke, Mill, I. Ferenc, Jellasics/Jelačić, Windisch-Grätz, Gábor Áron, Damjanich János, I. Miklós orosz cár, Puskás Tivadar, Kandó Kálmán, Ybl Miklós, Podmaniczky Frigyes, Prohászka Ottokár, Herzl Tivadar

Kronológia: 1849. április isaszegi csata, 1863 a rabszolgaság megszüntetése az USA-ban, 1866 a königgrätzi csata, 1875–1890 Tisza Kálmán miniszterelnöksége, 1878 a berlini kongresszus, 1905 a koalíciós válság

Topográfia: Vaskapu, Elzász-Lotaringia, Szezei-csatorna, Balkán, Fashoda

5. A világháborúk kora

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
5.1. Az első világháború	A háború jellemzői, hadviselő felek – Magyarország részvétele a háborúban	A világháború kirobbanása, a nyugati front, tengeri hadviselés
5.2. Politikai változások a háború után	A forradalmi átalakulás kísérlete, tanácsköztársaság, ellenforradalom Magyarországon 1918–1920-ban	Bolsevik hatalomátvétel Oroszországban
5.3. Párizs környéki békék	A trianoni békediktátum születése, tartalma és következményei	A Párizs környéki békék, Közép-Európa átalakítása
5.4. Állam, ideológia és gazdaság a két világháború között	A nemzetiszocialista Németország A kommunista Szovjetunió	A fasiszta állam és ideológia A világgazdasági válság, kezelése az USA-ban
5.5. Politika és gazdaság Magyarországon	Politikai és gazdasági konszolidáció Magyarországon az 1920-as években	A világgazdasági válság hatása, kezelése és következményei Magyarországon az 1930-as években
5.6. Társadalom és életmód Magyarországon	Oktatás és kultúrpolitika Magyarországon	A társadalom és az életmód átalakulása Magyarországon
5.7. A második világháború	A második világháború kitörése, hadviselő felek, a világháború jellemzői (háborús bűnök, polgári célpontok és lakosság elleni erőszak, hátszín, ellenállás)	A második világháború: frontok, fordulópontok, a háború lezárása
5.8. Magyarország a második világháborúban	A területi revízió lépései, az ország hadba sodródásának folyamata	Magyarország háborús részvétele 1944 márciusig
5.9. A holokauszt Európában és Magyarországon	A zsidóság jogfosztásának folyamata és a holokauszt Európában és Magyarországon	
5.10. Magyarország pusztulása	Német megszállás, nyilas diktatúra – a hadszíntérré vált ország, deportálások a Szovjetunióba	A határon túli magyarság tragédiái 1944–46

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: Schlieffen-terv, jegyrendszer, Magyar Nemzeti Tanács, pacifizmus, székely hadosztály, demarkációs vonal, népbiztosok, mensevik, Harmadik Birodalom, CSEKA/NKVD, legitimizmus, duce, korporáció, Collegium Hungaricum, dzsentrí, vitézi rend, kolhoz, sztahanovizmus,

protekciónizmus, közmunkaprogram, minimálbér, kollaboráns, izolacionizmus, Atlanti Charta, a katyíni vérengzés, genocídium, nürnbergi törvények, Vasgárda, porrajmos, Maniu-gárda, kollektív bűnösség

Személyek: Hindenburg, Szamuely Tibor, Prónay Pál, Trockij, Beneš, Piłsudski, Goebbels, Berija, Keynes, Rommel, Zsukov, Eisenhower, Szombathelyi Ferenc, Sztójay Döme, Eichmann,

Kronológia: 1914. július 28., az első világháború kirobbanása, 1915 gorlicei áttörés, 1915–1917 az isonzói csaták, 1916 Románia belépése az antant oldalán, verduni „vérszivattyú”, 1917 USA belépése a világháborúba, 1918. november 3. padovai fegyverszünet, 1919 a versailles-i béke, 1920 a varsói csata, 1921 a Habsburg-ház trónfosztása, 1921 a soproni népszavazás, 1936 Berlin–Róma tengely, 1938 eviani konferencia, 1939–40 szovjet–finn téli háború, 1940 angliai csata, 1941 romániai holokauszt kezdete, 1942 wannseei konferencia, 1942 El-Alamein, Midway, 1942 újvidéki mézszárlás, 1943 teheráni csúcstalálkozó, 1944. május a magyarországi deportálások kezdete, 1944. július, a magyarországi deportálások leállítás, 1944. augusztus Románia átállása a szövetségesekhez, 1944. szeptember tordai csata, 1944. december–1945. február Budapest ostroma, 1945 jaltai és potsdami konferenciák, 1945. szeptember 2. Japán kapitulál

Topográfia: Przemysl, Otrantó, Balassagyarmat, Danzig, Szudéta-vidék, Vichy, Kurszk, Varsó, Mauthausen, Jasenovac

6. A hidegháború kora

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
6.1 A hidegháború kora	A szovjet–amerikai szembenállás, a két Németország létrejötte, a két világrend jellemzői	India függetlenné válása, kommunista fordulat Kínában, Izrael megalapítása, arab–izraeli háborúk A szembenállás és enyhülés hullámai, hidegháborús konfliktusok: Korea, Szecc, Kuba, Vietnam, Afganisztán
6.2. A kétpólusú világ felbomlása	Németország újraegyesítése, a Szovjetunió felbomlása, a kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában	Jugoszlávia felbomlása, a délszláv háború
6.3 A kommunista diktatúra kiépítése és működése	A Rákosi-diktatúra: a pártállam, a terror, egyházüldözés, koncepciós perek, államosítás és kollektivizálás, erőltetett iparosítás, propaganda és mindennapok a diktatúra idején	A szovjetizálás Magyarországon: a kommunisták térnyerése, a korlátozott többpártrendszer, az egypárti diktatúra kiépítése

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
6.4. Az 1956-os forradalom és szabadságharc	A forradalom okai és céljai a kormánypolitika változásai, a szabadságharc és leverése, a megtorlás	A forradalom nemzetközi háttere
6.5 A kádári diktatúra	A pártállam, a tévesztés, a tervgazdaság, a kultúrpolitika, az elnyomás változó formái – a kádári alku	A pártállam válsága, az ellenzék megszerveződése és irányzatai 1988-ig
6.6. A rendszerváltoztatás Magyarországon	A rendszerváltoztatás (1989–1991) A piacgazdaságra való áttérés, gazdasági szerkezetváltás, privatizáció, a külföldi tőke szerepe, a külkereskedelem átalakulása	

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: Truman-doktrína, Marshall-segély, harmadik világ, „Nagy Ugrás” programja (Kínában), kulturális forradalom, II. vatikáni zsinat, Breznyev-doktrína, csillagháborús terv, peresztrojka, glasznosztj, Szövetséges Ellenőrző Bizottság (SZEB), B-listázás, népfront, munkaverseny, forradalmi bizottságok, második gazdaság, szamizdat, Ellenzéki Kerekasztal, „négy igenes” népszavazás, spontán privatizáció

Személyek: Adenauer, Willy Brandt, Nagy Ferenc, Péter Gábor, Tito, Szabó János („Szabó bácsi”), Mansfeld Péter, Aczél György, Pozsgai Imre, Szűrös Mátyás

Kronológia: 1946 a svábok kitelepítésének kezdete, 1946 a forint bevezetése, a köztársaság kikiáltása, 1950–1953 koreai háború, 1953 Sztálin halála, 1953–55 Nagy Imre első kormánya, 1956 az SZKP XX. kongresszusa, lengyel munkásfelkelés, 1956. október 28. a forradalom győzelme, 1956 szuezi válság, 1962 kubai válság, 1955–1975 vietnámi háború, 1968 prágai tavasz, 1979 Szovjetunió bevonul Afganisztánba, 1985 monori találkozó, 1989 máltai csúcstalálkozó, 1989. június 16. Nagy Imre újratemetése, 1989. augusztus páneurópai piknik, 1989. október 23. a köztársaság kikiáltása, 1990 Németország egyesítése, 1992 Csehszlovákia felbomlása

Topográfia: Pakisztán, Ciszjordánia, Tajvan, Koszovó

7. A jelenkor

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
7.1 Nemzetközi együttműködés, globális világ	Az Európai Unió főbb szervei és működésük	Az európai integráció főbb állomásai és kérdései: mélyítés és bővítés, nemzetek Európája vagy föderatív Európa.
	Demográfiai változások, a népmozgások irányai a világban és Magyarországon 1945-től napjainkig	A világgazdaság átalakulása az ezredfordulón: hagyományos és új centrumok, a globális gazdaság
		A globalizáció kulturális hatásai az ezredfordulón
		Magyarország a nyugati integrációban (NATO, EU) és a közép-európai együttműködés
7.2. Politikai intézmények	Az Alaptörvény, a hatalmi ágak és intézményeik, az önkormányzatok és a választási rendszer	
7.3. Nemzet	A határon túli magyarok helyzete napjainkban (demográfia, asszimiláció, autonómia, oktatás)	A politikai rendszerek változásai és hatásaik a magyar kisebbségekre és a magyarországi nemzetiségekre a 20. században
	A magyarországi nemzetiségek és a cigányság helyzete napjainkban (demográfia, kisebbségi jogok, oktatás)	

A kerettantervben szereplőkön felül számon kérhető lexika emelt szinten:

Fogalmak: Alapjogi Charta, a négy szabadság, lisszaboni szerződés, Európai Unió Bírósága, Európai Központi Bank, transznacionális vállalat, regionalizmus, politikai korrektség, kohéziós alap, parlamenti küszöb, alapvető jogok biztosa (ombudsman), többségi és arányos választás, Állami Számvevőszék, Kúria, köztársasági elnök, mentelmi jog, parlamenti frakció, interpelláció, ügyészség, polgármester, képviselőtestület,

Személyek: Robert Schuman, Sütő András,

Kronológia: 1991 visegrádi megállapodás, 2010 törvény a nemzeti összetartozásról

Topográfia: Strasbourg, Hongkong, Brazília, Dél-Afrika